

26.06.2025

AV15933
4230/00.00/2025

Puolustusministeriö
Kirjaamo

PL 31
00131 HELSINKI

Puolustusministeriön lausuntopyyntö AV15074 14.5.2025 (VN/1830/2025)

**PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ EDUSKUNNALLE
LAIKSI ASEVELVOLLISUUSLAIN, VAPAAEHTOISESTA MAANPUOLUSTUKSESTA
ANNETUN LAIN JA SIVIILIPALVELUSLAIN MUUTTAMISESTA (RESERVIN YLÄIKÄRAJA)**

1. Asian tausta

Puolustusministeriö on pyytänyt viiteasiakirjalla Pääesikunnan lausuntoa otsikon asiassa.

Asevelvollisuuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asevelvollisuuden yläikäraja nostetaan 60 vuodesta 65 vuoteen. Varusmiespalveluksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen jälkeen asevelvollinen kuuluisi sotilasarvosta riippumatta reserviin sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 65 vuotta. Ylemmät upseerit olisivat asevelvollisia ilman yläikärajaa ja kuuluisivat jatkossakin reserviin niin kauan kuin he ovat palveluskelpoisia.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että laissa säädetyt vapaaehtoisten harjoitusten erityistehtäviä ja sitoumuksen antamista koskevat 60 vuoden yläikärajat poistetaan. Lisäksi selkeytetään ja yksinkertaistetaan ikärajoihin liittyviä muita säännöksiä.

Pääesikunnan lausunto on valmisteltu Pääesikunnan oikeudellisella osastolla. Oikeudellinen osasto on varannut mahdollisuuden lausunnon antamiseen Pääesikunnan henkilöstöosastolle, operatiiviselle osastolle, logistiikkaosastolle, suunnitteluosastolle ja koulutusosastolle. Määräaikaan mennessä lausuntonsa ovat toimittaneet Pääesikunnan operatiivinen osasto ja Pääesikunnan koulutusosasto.

2. Lausunto

2.1. Yläikärajan nosto

Pääesikunta toteaa hallituksen esityksen palvelevan Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Pääesikunta kiinnittää lausun-

nossaan huomiota erityisesti vuosien 1965 – 1975 aikana syntyneisiin, tällä hetkellä varareserviin kuuluvaan miehistöön (51-60 -vuotiaat, kokonaismäärä noin 170 000 henkilöä 1.1.2026). Pääesikunta olettaa tämän ryhmän siirtyvän 1.1.2026 lukien kokonaisuutena osaksi reserviä.

Pääesikunta pyytää varmistamaan, että esitetty tulkinta on oikea, ja tarvittaessa tarkentamaan esitystä niin, että tämä toteutuu. Pääesikunta pitää mahdollisena, että mikäli varareserviin kuuluvat jäävät uudistuksessa väliinpuotoajiksi, on odotettavissa, että tällä on kielteinen vaikutus heidän maanpuolustustahtoonsa, mikä voi johtaa jopa täydennyspalvelukseen hakeutuvien määrän kasvuun. Kysymys on myös asevelvollisten yhdenvertaisuudesta.

Pääesikunta huomauttaa vielä, että kyseinen joukko on suorittanut varusmiespalveluksen keskimäärin 1980-luvun loppupuoliskolta 1990-luvun puoliväliin ulottuvalla ajanjaksolla. Joukko edustaa ikäluokkia, joista esimerkiksi vuonna 1965 syntyneistä yli 87% ja vuonna 1975 syntyneistä yli 82% suoritti varusmiespalveluksen. Maanpuolustustahto on näissä ikäluokissa Pääesikunnan näkemyksen mukaan korkea. Samoin heidän fyysinen kuntonsa on varusmiespalveluksen suorittamisen aikaan ollut yleisesti ottaen hyvä, mikä voi edelleen vaikuttaa positiivisena seikkana poikkeusolojen toimintakykyyn.

Pääesikunnan näkemyksen mukaan nyt varareservissä oleva miehistö edustaa työkykynsä ja osaamisensa huipulla olevaa kansanosaa ja se sisältää useiden alojen ammattilaisia sekä asiantuntijoita. Kyseinen joukko olisi asiantuntijatehtävien lisäksi hyvin soveltuvaa erilaisiin tuki- ja hallinto- ja ylläpitotehtäviin, mutta myös esimerkiksi RSOM- ja kohteensuojaustehtäviin.

Mikäli Pääesikunnan tulkinta (em. varareservin siirtäminen reserviin) on oikea, Puolustusvoimien reservin koko kasvaisi heti vuonna 2026 noin 1 000 000 henkilöön. Samoin Puolustusvoimien sijoittamattoman reservin nuoremmat ikäluokat voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti esimerkiksi SA-kokoonpanon vahventamiseen muodostamalla uusia joukkoja, kun aiempi varareservi ottaisi enemmän vastuuta tuki- yms. tehtävistä.

Lisäksi Pääesikunta kiinnittää huomiota siihen, että esitetty reservin yläikärajan nostaminen vaikuttaa reserviläiskouluttajiin ja heidän toimintamahdollisuuksiinsa vapaaehtoisten harjoitusten lisäksi kertausharjoituksissa. Reserviläiskouluttajat ovat Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) ja Puolustusvoimien kouluttamia henkilöitä, joilla on MPK:n kouluttajaoikeus ja Puolustusvoimien myöntämä reserviläiskouluttajan lisenssi. Kertausharjoituksia ja vapaaehtoisia harjoituksia järjestää Puolustusvoimien lisäksi Rajavartiolaitos (RVL). Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia (VapeL) sovelletaan RVL:een kyseisen

lain 3 a §:ssä säädetyllä tavalla, mutta Pääesikunnan näkemyksen mukaan RVL olisi selvyiden vuoksi hyvä mainita perusteluissa erikseen.

Pääesikunta esittää kohtaan 4.2.2 (Ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset - Vaikutukset viranomaisten toimintaan ja maanpuolustukseen) seuraavaa lisäystä:

"Yläikärajan nostaminen mahdollistaisi myös vapaaehtoisten reserviläisten nykyistä laajemman osallistumisen reserviläiskouluttajana tai muissa tehtävissä eri koulutustapahtumiin, kuten kertausharjoituksiin, Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vapaaehtoihin harjoituksiin sekä MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevaan koulutukseen."

2.2. Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta

Pääesikunta esittää täsmennystä kohtaan 7.2, jossa käsitellään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia. Lain 28 §:ssä säädetään Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle annettavista sitoumuksista. Sitoutumisen yläikärajan poistaminen palvelee Pääesikunnan näkemyksen mukaan vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä. Pääesikunta ei kuitenkaan tunnista nykyisen lainsäädännön ja hallituksen esityksen tarkoittamia MPK:n jäsenjärjestön tehtäviä ja niitä koskevia MPK:lle tai viranomaiselle annettavia sitoumuksia. MPK:n jäsenjärjestöt ovat Pääesikunnan käsityksen mukaan rekisteröityjä yhdistyksiä, joiden asema ja toiminta perustuvat yhdistyslakiin. Järjestöt päättävät luottamustehtävistään, toimielimistään ja toimihenkilöistään sekä toimintamuodoistaan ja -suunnitelmistaan itsenäisesti. Pääesikunta esittääkin harkittavaksi MPK:n jäsenjärjestön tehtävien poistamista laista.

Pääesikunta myös toteaa, että esityksessä ei mainita viranomaiselle tai MPK:lle annettavaa sitoumusta Puolustusvoimien strategisen kumppanin vapaaehtois- tai poikkeusolojen tehtävään. MPK on viime vuosina käynnistänyt koulutusyhteistyötä yhdessä mm. Millog Oy:n ja Leijona Catering Oy:n kanssa tarkoituksena edistää näiden toimintaedellytyksiä poikkeusoloissa. Koulutuksen suorittaneet henkilöt voivat ilmoittaa halukkuutensa olla käytettävissä näiden yritysten tukitehtäviin. Pääesikunnan näkemyksen mukaan MPK:n jäsenjärjestöjen sijaan pykälässä tulisikin huomioida Puolustusvoimien strategiset kumppanit, joiden tarpeisiin MPK kouluttaa vapaaehtoisia.

Yllä todettu huomioiden Pääesikunta esittää, että VapeL:n 28 § muotoiltaisiin hallituksen esityksessä seuraavasti:

28 § Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin

*Suomen kansalainen voi antaa Puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin määräjän, vähintään kaksi ja enintään kuusi vuotta kerrallaan. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukitehtäviin **tai muuhun Puolustusvoimien strategisen kumppanin vapaaehtoistehtävään** sitoutuva antaa sitoumuksen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias.*

3. Lopuksi

Lisätietoja Pääesikunnan oikeudellisella osastolla antaa sotilaslakimies Marika Järvenpää, 0299 500 831, etunimi.sukunimi@mil.fi.

Pääesikunnan päälliköln sijainen
Kenraaliluutnantti

Jari Mikkonen

Sektorijohtaja
Oikeustieteen maisteri

Juho Melaluoto

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI